

Janusz Bojarski

Sprawozdanie z XIX Międzynarodowego Sympozjum na temat przestępstw gospodarczych "Ukrywanie dóbr. Następstwa dla prewencji i zwalczania przestępczości oraz ochrony stabilności gospodarczej" (Jesus College, Cambridge, Wielka Brytania, 9-16 września 2001 r.)

Palestra 46/1-2(529-530), 185-187

2002

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

pracy z adwokaturami krajów Europy Środkowej i Wschodniej. Delegat Estonii mówił o stabilizacji struktur zawodowych w tym kraju.

Wieczorem angielskie stowarzyszenia zorganizowały dla swoich działaczy i dla zaproszonych gości galową kolację w pięknych wnętrzach The Law Society's Hall, przy Chancery Lane. Tam delegat polski miał przyjemność poznać Wiceprezesa Brytyjsko-Polskiego Stowarzyszenia Prawniczego barristera Andrzeja Kołodzieja, który przedstawił działalność Stowarzyszenia na terenie Londynu i Anglii i możliwości wzajemnej współpracy na niwie adwokackiej.

Szczególnie serdeczne więzy angielskich i polskich adwokatów wymagają rozwinięcia naszej współpracy i o tym mówiliśmy podczas oficjalnych, jak i kulturalnych spotkań z kolegami angielskimi. Mam nadzieję, że nasze nowe władze korporacyjne będą o tym pamiętać, albowiem anglosaska adwokatura ma dużo do powiedzenia w kształtującej się Nowej Europie, a jej zdanie odgrywa często decydującą rolę w naszej dziedzinie.

Marian Anczyk

**SPRAWOZDANIE Z XIX MIĘDZYNARODOWEGO SYMPOZJUM
NA TEMAT PRZESTĘPSTW GOSPODARCZYCH „UKRYWANIE DÓBR.
NASTĘPSTWA DLA PREWENCJI I ZWALCZANIA PRZESTĘPCZOŚCI ORAZ
OCHRONY STABILNOŚCI GOSPODARCZEJ” (JESUS COLLEGE, CAMBRIDGE,
WIELKA BRYTANIA, 9–16 WRZEŚNIA 2001 R.)**

Odbytą się co roku Sympozjum jest olbrzymim przedsięwzięciem, na które zjeżdżają setki uczestników reprezentujących różne instytucje rządowe, naukowe, wymiaru sprawiedliwości, sektora finansowego oraz kancelarie prawne z całego świata. W roku 2001 lista mówców tylko podczas sesji plenarnych obejmowała ponad sto osób. Organizatorami jest wiele współpracujących ze sobą instytucji, wśród których główną rolę odgrywają: Jesus College na Uniwersytecie Cambridge, Instytut Zaawansowanych Badań Prawnych Uniwersytetu Londyńskiego oraz Centrum Międzynarodowej Dokumentacji Przemocności Zorganizowanej i Gospodarczej. Tym razem dni obrad były wyraźnie podzielone na części poświęcone sesjom plenarnym oraz te, w których odbywały się warsztaty dotyczące zagadnień szczegółowych.

Przebieg obrad potwierdził, że Sympozjum w Cambridge jest miejscem wymiany doświadczeń teoretyków i praktyków zajmujących się zagadnieniami związanymi z przestępczością gospodarczą oraz prezentacji poglądów będących wynikiem spojrzenia na problemy z zupełnie odmiennych punktów widzenia. Najlepszym

tęgo przykładem była Sesja IX (Opodatkowanie, kontrola skarbową i pranie pieniędzy), podczas której mówcy w całości odmienny sposób oceniali środki podejmowane w celu zwalczania prania pieniędzy. Zdaniem R. Rahna (byłego głównego ekonomisty Izby Handlu Stanów Zjednoczonych) efektywne zwalczanie przestępczości powinno polegać na wchodzeniu w głąb przestępczych organizacji. Nakładanie na instytucje finansowe obowiązków składania raportów o podejrzanych transakcjach stwarza jedynie iluzję działania w tym zakresie. Mówca podkreślił wagę, jaką w anglosaskiej tradycji prawnej przykładą się do konieczności przeprowadzenia procesu i wydania wyroku skazującego przed pozbawieniem kogokolwiek jego własności. Dlatego nie podzielili oni przekonania panującego obecnie powszechnie na świecie, że takie instrumenty prawne jak zajęcie mienia czy jego konfiskata, są doskonałymi narzędziami zwalczania prania pieniędzy. Z kolei M. Bridges (Deloitte&Touche) bardzo pozytywnie ocenił obowiązujący obecnie na terenie Anglii i Walii stan prawny. Jego zdaniem nie ma niejasności w określeniu legalnych i nielegalnych zachowań, a nieskuteczność w zwalczaniu prania pieniędzy przypisał złej pracy organów ścigania. Przeciwnego zdania była M. Beare (Nathan-sonowskie Centrum Badań nad Zorganizowaną Przestępczością i Korupcją, Uniwersytet York), zdaniem której nie ma wyraźnej linii granicznej między legalnym unikaniem podatków, a oszustwem podatkowym, które też jest źródłem dochodów podlegających legalizacji. Opowiedziała się za rygorystycznym wprowadzaniem programów takich jak Poznaj Swojego Klienta, przytaczając Kanadę jako pozytywny przykład w tym względzie.

W ramach najbardziej interesującego z polskiego punktu widzenia Warsztatu 17 (Zorganizowana i Gospodarcza Przestępczość w Europie Środkowej i Wschodniej) autor niniejszego sprawozdania przedstawił przepisy dotyczące korupcji oraz prania pieniędzy w polskim prawie karnym. Jednakże uwaga uczestników skoncentrowała się głównie wokół sytuacji w Rosji i właśnie do profesora L. Fituni z Rosyjskiej Akademii Nauk skierowana była większość pytań. Przedstawiciele państw zachodnich z reguły podkreślali brak skutecznych działań w zakresie przeciwdziałania zorganizowanej przestępczości, co ma wpływ także na sytuację w ich krajach. Natomiast prof. L. Fituni kwestionował gotowość współpracy międzynarodowej z władzami rosyjskimi w tym zakresie, gdyż na przykład konieczność szybkiego zwrotu wszystkich kapitałów umieszczonych w zagranicznych bankach przez rosyjskie grupy przestępcze spowodowałoby problemy na zagranicznych rynkach finansowych.

Warto wskazać na jeszcze jeden warsztat. Różnice w podejściu do przestępstw podatkowych oraz wynikające z tego konsekwencje były treścią warsztatu zatytułowanego „Legalne a nielegalne unikanie podatków – szwajcarski scenariusz i problemy z wytyczeniem linii granicznej”. P. Gully-Hart i P. Sansonetti (kancelaria adwokacka Schellenberg Wittmer) przedstawili skomplikowany system federalnych i kantonalnych przepisów podatkowych oraz kwalifikację prawną działań mających na celu uniknięcie podatków. Istniejący w tym względzie w Szwajcarii stan prawny powoduje problemy we współpracy z innymi państwami w zakresie ściga-

nia przestępstw podatkowych. Miejscowe władze rygorystycznie przestrzegają zasady, że tylko takie unikanie podatków, które na gruncie ich prawa krajowego można określić jako oszustwo podatkowe, może być podstawą postępowania karnego, co z kolei rodzi niepewność ich zagranicznych partnerów, przyzwyczajonych do zupełnie innej klasyfikacji tego rodzaju przestępstw. Drugi z wymienionych mówców, występując podczas X Sesji plenarnej [Konsekwencje jakie dla podmiotów (szczególnie zagranicznych) pośredniczących w transakcjach finansowych powoduje zwalczanie prania pieniędzy przez organa kontroli podatkowej], ponownie zaakcentował bardziej praktyczne niż ideologiczne podejście w Szwajcarii do oszustw podatkowych oraz kierowanie się odpowiednich władz w jego kraju miejscowym rozumieniem obowiązujących tam przepisów.

Janusz Bojarski